

Rotterdams Nieuwsblad, 26 september 1895

EEN GROOT TANDARTS

De lijst van de groote weldoeners der menschheid bevat, zooals men weet, mannen van alle rangen en van allerlei stand, koningen en handwerkslieden, priesters, geneesheeren, industrieelen, maar misschien weet men niet, dat zij ook een tandarts bevat en wel een Amerikaanschen tandarts, zelfs zou men kunnen zeggen, twee: want indien de tandarts Morton in 1846 het eerst de anesthesie toegepast heeft,

dan is het toch zijn collega, de dentist Wells, die in 1814 reeds getracht heeft, de pijn bij chirurgische operaties te verzachten.

Dat is ten minste de conclusie, die getrokken wordt in een belangwekkend artikel van Snell in de *Century*, te New-York: een artikel, gepubliceerd in antwoord op een ander van miss Eve Blantyre Simpson, die voor haar vader, den uitstekenden chirurg sir James Simpson, de eer eischte, in 1847 de anesthesische eigenschappen van de chloroform ontdekt te hebben. Ja, antwoordt Sneu, Simpson heeft het eerst de chloroform als pijnverdoovend middel gebruikt, maar sedert het jaar, daaraan vooraf, gaande, was de mogelijkheid der anesthesie bewezen door den tandarts Morton, aan wien dus de eer toekomt.

William T. G. Morton werd den 19e Augustus 1819 te Charlton in Massachusetts geboren. Vroegtijdig wees, en te arm om zijn studie in de medicijnen te kunnen voortzetten, werd hij tandarts en weldra werd hij een der beroemdste van Boston.

Hij had een nieuw procédé uitgevonden, om tanden te zetten, een oneindig veel gemakkelijker en voordeeliger procédé dan de andere, maar dat eerst de verwijdering der wortels eischte van de tanden, die vervangen moesten worden. Zoo werd hij er toegebracht, een middel te bedenken, om die operatie minder pijnlijk te maken.

In 1844 kwam hij op het denkbeeld ether te gebruiken, om de smart te stillen. Groot was zijn verrassing, toen hij ontdekte, dat zijn tand en de omtrek er van volkomen ongevoelig geworden waren. Maar proeven, die hij vervolgens nam op insecten en vogels ontmoedigden hem een weinig en daar hij toen weinig tijd had, stelde hij zijn proeven uit tot later.

Den 11^e Jecember 1844 kwam een dentist van Hartford, Wells, die van de kalmeerende eigenschappen van het lachgas gehoord had, op het denkbeeld, daarvan wat in te ademen, terwijl een van zijn collega's hem een tand trok. De operatie had plaats zonder eenige pijn en Wells, overtuigd de grootste ontdekking zijner eeuw gedaan te hebben, begaf zich naar Boston, om er in het publiek proeven te nemen met pijnverdoovende middelen. Morton bood zich dadelijk aan, om bij de proefnemingen, die hem zoo ter harte gingen, hulp te verleen. En het liep slecht af. De eerste patiënt, die geopereerd moest worden, wel verre van niets te gevoelen, brulde van pijn. Wells vluchtte, gevolgd door het gejuw van het volk en Morton verloor bijna al zijn patiënten, omdat hij zich met de zaak ingelaten had.

Maar toch verloor hij, in tegenstelling met Wells, den moed niet. Hij kwam op het denkbeeld, ether te laten inademen. Hij wist, dat reeds in 1805 dr. Warren de inhalaties gebruikt had bij de behandeling van borstziekten, maar hij wist ook, aan welke aanvallen hij

bloot gestaan had wegens die zaak en hoe men hem verweten had, niet alleen de gevoeligheid, maar zelfs het leven van zhn patiënten in gevaar te stellen.

Daarom besloot Morton, zoals Wells gedaan had, proeven op zichzelf te nemen. Hij ademde in de allergevaarlijkste omstandigheden voor zichzelf, een mengsel van ether en morphine in, herhaalde de proeven een groot aantal keeren, onophoudelijk de dosis vermeerderende en den duur verlengende; hij nam vervolgens proeven op dieren, en dat met zooveel succes, dat, toen hij in 184 G te Boston terugkwam na een lang verblijf op het land, hij zeker was van de onfeilbaarheid van zijn procédé. Er bleef nog over, op zieken proeven te nemen.

Morton beloofde aan zijn assistenten 5 dollars per patiënt die zij hem zouden aanbrenge en die er in toestemmen zou, om zich ongevoelig te doen maken. De twee assistenten, niemand gevonden hebbende, die er in toestemde, onderwierpen zichzelf aan de proefneming en bijna schoten zij het hachje er bij in, zoodat Morton weer van zijn onderzoekingen afzag. Gelukkig kwam hij op het denkbeeld, den ether, dien hij gebruikt, had, te analyseeren en hij vond er een zeer groote hoeveelheid alcohol in.

Toen besloot Morton zich een absoluut zuiveren ether te verschaffen en weer te beginnen met proeven op zichzelf. In een mémoire aan de Académie des sciences te Parijs vertelt hij met een treffende eenvoudigheid de bijzonderheden dezer moedige proefneming. De proef slaagde weer. Morton was tegelijk verheugd en wanhopig, want nu was hij er zeker van, een gewichtige ontdekking gedaan te hebben, maar niemand wilde er gebruik van maken. Op een avond, moedelooser dan gewoonlijk, was hij in zijn kabinet gebleven, toen op het uur van het middagmaal een patiënt belde en verzocht hem te magnetiseeren, om een tand uit te trekken. Morton stelde hem een middel voor, nog zekerder dan het magnetisme; de patiënt vond het goed, ademde den ether in on viel in een diepen slaap. De assistenten van Morton en deze zelf, meenden, dat hij dood was. Eindelijk ontwaakte hij, en vroeg aan den arts, of men hem nu zijn tand ging uittrekken. — Hier is hij! antwoordde Morton en hij liet hem den tand zien, die op de wasektafel lag. De eerste proef was geslaagd.

Na weken van agitatie besloot Morton aan den chirurg Warren te schrijven, om hem voor te stellen in tegenwoordigheid van hem en alle geneesheeren van Boston in het stadsziekenhuis een patiënt, die geopereerd moest worden, ongevoelig te maken. Warren stemde toe. Voor den armen Morton was het een verschrikkelijk oogenblik. De geopereerde scheen dood. Als hij het eens werkelijk was? Maar de proef had een volkomen succes. Den 16e October 1846 had zij plaats en na dien tijd werd het gebruik van den ether als verdoovingsmiddel over de gansene wereld verbreid.

Morton had echter niet veel voordeel van zijn uitvinding. Hij was niet meer in de mode, ging failliet, vestigde zich buiten en stierf in armoedige omstandigheden in 1868. De eenige voldoening, die hem gewerd, was in 1848 een zilveren doos, 1000 dollars bevattende van de

geneesheeren van Boston, met dit inschrift: „Hij heeft zichzelf geruïneerd, om de wereld te verrijken.”

Zijn naam is tegenwoordig bijna heelemaal vergeten. Geen standbeeld is voor hem opgericht, geen chirurgische verhandeling maakt melding van hem. En toch komt hem de eer toe, de eer het gevoelloos maken te hebben ingevoerd. En dat erkent sir James Simpson zelf, want in een brief uit Edinburg, dd. 18 November 1847 schrijft hij hem: „Het spreekt van zelf, dat de voornaamste gedachte die van het gevoelloos maken van u was en daarvoor heeft de gansche wereld u te danken.”